

**Strategia Inwestycyjna z Biznesplanem dla INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020
OBSZAR 2**

1. Wprowadzenie

Wypełniając wymogi opisane w ust. 1 lit. a-c Załącznika IV do Rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, *Strategia Inwestycyjna i Plan Biznesowy. Obszar 2* stanowi Załącznik do Umowy o Finansowaniu pomiędzy Instytucją Zarządzającą RPO WK-P a EBI - Menadżerem Funduszu Funduszy ("Strategia Inwestycyjna z Planem Biznesowym").

Niniejsza Strategia Inwestycyjna z Planem Biznesowym zawiera w szczególności:

- a) strategię i politykę inwestycyjną obejmującą uzgodnienia dotyczące wdrażania, oferowane produkty finansowe, docelowych Odbiorców Ostatecznych,
- b) plan biznesowy obejmujący Instrumenty Finansowe, które będą wdrażane, określający m.in. spodziewany efekt dźwigni, o którym mowa w art. 37 ust. 2 Rozporządzenia (UE) nr 1303/2013,
- c) prezentację oczekiwanych wyników, jakie Instrumenty Finansowe mają osiągnąć, aby przyczynić się do celów szczegółowych i rezultatów danego Priorytetu Inwestycyjnego.

Jednocześnie ze względu na fakt, że skuteczność interwencji w formie instrumentów finansowych powiązana jest ściśle z bieżącą sytuacją na rynku, Strategia Inwestycyjna z Planem Biznesowym ma charakter elastyczny. Kierując się tym założeniem Instytucja Zarządzająca RPO WK-P przyjmuje, że postanowienia niniejszej Strategii mają charakter orientacyjny, co pozwala na ich dostosowanie do zachodzących na rynku zmian. Ponadto zakłada się, że przyjęte w Strategii Inwestycyjnej z Planem Biznesowym rozwiązania i założenia będą podlegały weryfikacji. Strategia ta ma charakter „kroczący”, co oznacza, że może być elastycznie dopasowywana do zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej w Województwie Kujawsko-Pomorskim oraz do założeń i priorytetów w zakresie wykorzystania instrumentów finansowych w ramach RPO WK-P¹. Założenia dotyczące aktualizacji niniejszej Strategii zostały przedstawione w Rozdziale 4.

2. Zastosowanie instrumentów finansowych w ramach RPO WK-P 2014-2020 w Obszarze 2

2.1. Kierunek interwencji

Zgodnie z postanowieniami art. 37 ust. 2 Rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 Instytucja Zarządzająca RPO WK-P przeprowadziła analizę *ex-ante* możliwości zastosowania instrumentów finansowych w ramach RPO WK-P 2014-2020. Składa się ona z dwóch dokumentów. Pierwszy z nich to *Ewaluacja ex-ante instrumentów finansowych wdrażanych*

¹ Dotyczy to w szczególności obecnie trwającego procesu zmiany Umowy Partnerstwa i RPO WK-P. W momencie wejścia w życie zmian ww. dokumentów Instytucja Zarządzająca RPO WK-P podejmie z poszczególnymi podmiotami wdrażającymi instrumenty finansowe, tam gdzie to zasadne, dialog w celu dostosowania założeń interwencji do zmienionych dokumentów programowych.

w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2014-2020. W ramach tego badania były weryfikowane takie kwestie jak:

- doświadczenia płynące z dotychczasowej interwencji w formie instrumentów finansowych;
- weryfikacja możliwości zastosowania Instrumentów Finansowych w poszczególnych obszarach Programu;
- propozycje Instrumentów Finansowych w obszarach, w których interwencje w tej formie uznano za zasadne;
- propozycja systemu instytucjonalnego dla Instrumentów Finansowych;
- rozwiązania w zakresie monitoringu wdrażania Instrumentów Finansowych, a także działania w zakresie aktualizacji oceny *ex-ante*.

Drugim dokumentem, stanowiącym część składową procesu oceny *ex-ante*, jest badanie pn. *Aktualizacja ewaluacji ex-ante instrumentów finansowych wdrażanych w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2014-2020, wraz ze świadczeniem usług doradczych*. W jego ramach Instytucja Zarządzająca RPO WK-P dokonała weryfikacji dotychczasowych założeń co do zakresu i kształtu planowanej interwencji w formule instrumentów finansowych. Ostateczne wyniki co do zakresu zastosowania instrumentów i ich kształtu (parametry) w Obszarze 2 zostały przedstawione w Rozdziale 3 niniejszego dokumentu.

W tabeli zaprezentowano PI oraz odpowiadające im działania, w których stosowane będą Instrumenty Finansowe i które określone zostały jako **Obszar 2**.

<i>Obszar 2 - Europejski Bank Inwestycyjny</i>	<i>Priorytet Inwestycyjny w ramach RPO WK-P</i>	<i>Działanie w ramach Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WK-P</i>	<i>Kwota razem (w mln euro)</i>
	4a	3.1	60.0
	4b	3.2	
	4c	3.3	

2.2. Montaż finansowy

Wsparcie pochodzące z funduszy UE udzielane jest na zasadzie komplementarności. Oznacza to konieczność uzupełnienia wkładu pochodzącego z EFRR wkładem krajowym (publicznym albo prywatnym) w wysokości co najmniej 15%, przy czym poziom środków traktowanych jako wkład krajowy będzie zróżnicowany w zależności od parametrów wsparcia i skali wyzwania związanego z wdrożeniem danego Instrumentu Finansowego, z uwzględnieniem wymogów prawnych, w szczególności związanych z pomocą publiczną.

Zakłada się również, że, co do zasady, Ostateczny Odbiorca nie będzie obciążony obowiązkiem wniesienia wkładu własnego do inwestycji. Podejście to może zostać zmodyfikowane, jeśli wymagają tego regulacje unijne lub krajowe (w szczególności związane z pomocą publiczną) oraz w innych uzasadnionych przypadkach.

Alokacja na Instrumenty Finansowe (montaż finansowy) w Obszarze 2 przedstawia się następująco (w EUR):

Działanie	Wartość projektu = wydatki kwalifikowalne a = b + c	Współfinansowanie EFRR b	Wkład krajowy c
Działanie 3.1	7 628 168	6 483 943	1 144 225
Działanie 3.2	45 173 701	38 397 646	6 776 055
Działanie 3.3	17 753 331	15 090 331	2 663 000
Razem:	70 555 200	59 971 920	10 583 280

Menedżer FF zobowiązany jest podjąć działania zmierzające do zmobilizowania wkładu krajowego przez Pośredników Finansowych, przy czym dopuszczalne będzie przeniesienie tego obowiązku na poziom Ostatecznego Odbiorcy².

W okresie kwalifikowalności w zakresie zasad i warunków wsparcia udzielanego Ostatecznym Odbiorcom:

- ✚ środki zwrócone do Instrumentów Finansowych,
- ✚ przychody generowane na wkładzie RPO WK-P,
- ✚ przychody ze wsparcia udzielonego Ostatecznym Odbiorcom,
- ✚ inne wpływy wygenerowane przez inwestycje realizowane przez Ostatecznych Odbiorców

będą ponownie wykorzystywane przez Menedżera FF w oparciu o Strategię Inwestycyjną z Planem Biznesowym i Umową o Finansowaniu zawartą z Instytucją Zarządzającą RPO WK-P (tj. dalsze inwestycje, za pośrednictwem tych samych lub innych instrumentów finansowych, zgodnie z celami szczegółowymi określonymi w ramach Osi Priorytetowej).

3. Instrumenty finansowe – Metryki produktów w Obszarze 2

3.1. Produkty finansowe na rzecz zielonej gospodarki

L.p.	Rodzaj produktu finansowego	Nazwa produktu finansowego	Indykatorywna alokacja EFRR (mln EUR)
1.	Instrument dłużny	Pożyczka na OZE	6,5
2.		Efektywność energetyczna w MŚP	38,4
3.		Efektywność energetyczna w budynkach	15,1
Razem:			60

Działanie 3.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w OP 3 EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA W REGIONIE

² Przez wkład własny na poziomie Ostatecznego Odbiorcy rozumie się sytuację, w której dana inwestycja jest uzupełniana wkładami pochodzącymi od innych inwestorów. Do wkładu własnego nie wlicza się w tym kontekście środków finansowych pochodzących od samego Ostatecznego Odbiorcy.

Pożyczka na OZE	
Opis produktu	<p>Produkty finansowe przeznaczone są na finansowanie budowy lub modernizacji instalacji ³ służących do produkcji, przetwarzania i magazynowania <u>energii elektrycznej</u> pochodzącej z OZE, wraz z podłączeniem źródła do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej.</p> <p>Finansowane będą instalacje wytwarzające energię elektryczną ze źródeł odnawialnych (biogazu, biomasy, słońca lub wody).</p> <p>Produkty finansowe przeznaczone są ponadto na finansowanie budowy lub przebudowy instalacji służących do/na służące do produkcji <u>biokomponentów i biopaliw</u>. Finansowane będą wyłącznie instalacje służące do produkcji biokomponentów i biopaliw drugiej lub trzeciej generacji (a także najnowszej dostępnej).</p>
Kwalifikowalność Ostatecznych Odbiorców	<ul style="list-style-type: none"> - przedsiębiorstwa, - jednostki samorządu terytorialnego (JST), ich związki i stowarzyszenia, - samorządowe jednostki organizacyjne, - organy władzy, administracji rządowej, - państwowe jednostki organizacyjne, - organizacje pozarządowe.
Pośrednicy Finansowi	M.in. fundusze pożyczkowe, banki
Podstawowe parametry	<p>Szacunkowa liczba Ostatecznych Odbiorców: 10</p> <p>Wartość pożyczki: do 5 mln PLN</p> <p>Okres budowy portfela: do 3 lat</p> <p>Okres zapadalności: do 10 lat</p> <p>Limit strat: do 15%</p> <p>Oczekiwany wkład własny: 15 %</p> <p>Szacunkowa dźwignia: 1.1-1.2</p> <p>Okres karencji: do 2 lat dla spłat kapitału</p>
Oprocentowanie	Co do zasady poniżej stopy rynkowej, przy czym określenie ostatecznego poziomu oprocentowania należy do Funduszu Funduszy/Pośrednika Finansowego.
Podział ryzyka i wynagrodzenia kapitału	<p>Podział ryzyka proporcjonalny do udziału w pożyczce.</p> <p>Ponadto przewiduje się zastosowanie mechanizmu wynagrodzenia kapitału, w którym oprocentowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - części pożyczki finansowanej ze środków RPO WK-P będą obniżone, - części pożyczki finansowanej ze środków Menedżera FF/Pośrednika Finansowego będą utrzymane na poziomie

³ Z wyłączeniem mikroinstalacji.

	rynkowym.
Profil ryzyka	<p>Profil ryzyka Ostatecznych Odbiorców zostanie oceniony niezależnie przez wybranych Pośredników Finansowych. Wykonując swoje obowiązki, wybrani Pośrednicy Finansowi mają obowiązek działać jako rzetelne podmioty gospodarcze stosujące co najmniej zasady staranności zawodowej, których można oczekiwać od profesjonalnych podmiotów posiadających doświadczenie w zakresie wdrażania instrumentów finansowych, a także stosujące własne wewnętrzne procedury i najlepsze praktyki bankowe. W szczególności Pośrednicy Finansowi mają obowiązek podejmować wszelkie uzasadnione starania w celu oceny wiarygodności kredytowej Ostatecznych Odbiorców zgodnie z ich wewnętrznymi procedurami i/lub praktyką rynkową, także na podstawie szczególnych kategorii Ostatecznych Odbiorców, typu projektu oraz produktu finansowego, które mają być finansowane i czasowo stosowane. Będą oni zobowiązani do wdrożenia uzasadnionych procedur odzyskiwania należności i umarzania należnych kwot wyłącznie w przypadku, gdy ich odzyskanie nie może być oczekiwane w uzasadniony sposób.</p>
Pomoc publiczna	<p>Na poziomie Ostatecznego Odbiorcy produkt finansowy może być udzielany na warunkach preferencyjnych, jako pomoc <i>de minimis</i> lub jako pomoc publiczna. W tym drugim przypadku pomoc będzie udzielana na podstawie programu pomocowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1420). <p>Pomoc publiczna będzie udzielana w granicach wyznaczonych przez art. 39 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. poz. 478 ze zm.) (ograniczenie kumulowania pomocy inwestycyjnej i operacyjnej).</p>
Inne uwagi	<p>Wartość jednostkowej pożyczki może być:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyższa, jeśli część wykraczającą poza wskazaną kwotę Pośrednik Finansowy sfinansuje w całości wkładem własnym, - ograniczona poprzez zastosowanie wskaźnika koncentracji w odniesieniu do portfela Pośrednika Finansowego (akceptowalny poziom koncentracji określi Menedżer FF). <p>Produkty finansowe mogą obejmować instalacje o maksymalnej mocy znamionowej⁴:</p> <ul style="list-style-type: none"> - energia wodna (do 5 MWe), - energia słoneczna (do 2 MWe), - energia biogazu (do 1 MWe), - energia biomasy (do 5 MWe).

⁴ Możliwe są zmiany w zakresie maksymalnych mocy znamionowych. Rozstrzygnięcie nastąpi po zmianie Umowy Partnerstwa 2014-2020 i RPO WK-P w II połowie 2017 r.

W przypadku produkcji energii z biomasy lub biogazu:

- preferowane będą projekty, w których wykorzystywane surowce są produkowane lokalnie, w niewielkich odległościach w stosunku do miejsca wytwarzania energii,
- nie będą wspierane instalacje wykorzystujące do opalania drewno inne niż drewno energetyczne oraz zboże pełnowartościowe w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. poz. 478 ze zm.), nie będą wspierane instalacje wykorzystujące współspalanie biomasy z węglem.

Projekty dotyczące produkcji energii z biomasy

Finansowane będą przedsięwzięcia zgodne z programami ochrony powietrza oraz planami działań krótkoterminowych w celu promowania zgodności z wymogami dyrektywy 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11 czerwca 2008 r., str. 1).

Projekty dotyczące Małych Elektrowni Wodnych (MEW)

Realizacja projektów będzie dopuszczona pod warunkiem spełnienia wymogów wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Finansowane będą projekty, które:

1. nie mają negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód. Do momentu powstania Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach projekty te muszą być wpisane na listę nr 1 do Masterplanów dla dorzecza Wisły i Odry. Po tym terminie będą wspierane projekty, których brak negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód zostanie zweryfikowany w trakcie przeprowadzania procedury oceny oddziaływania na środowisko lub oceny zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną.
2. mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód wynikające z Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach lub, do czasu ich powstania, wpisane na listę nr 2 do Masterplanów dla dorzecza Wisły i Odry. Projekty te mogą być realizowane pod warunkiem spełnienia przez nie wymogów art. 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Projekty muszą być realizowane na istniejących budowlach piętrzących lub wyposażonych w hydroelektrownie i zapewniać pełną drożność budowli dla przemieszczeń fauny wodnej.

Działanie 3.2. Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach w OP 3 EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA W REGIONIE

Efektywność energetyczna w MŚP

<p>Opis produktu</p>	<p>Produkt finansowy ukierunkowany jest na podniesienie efektywności energetycznej przedsiębiorstw. Finansowane przedsięwzięcia i ich zakres będą wynikać z audytu energetycznego. Ich celem powinno być przyczynienie się do zmniejszenia strat energii, ciepła i wody oraz do odzysku ciepła w przedsiębiorstwie. Finansowane będą m.in. przedsięwzięcia inwestycyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. przebudowa linii produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie, zastosowanie technologii efektywnych energetycznie, poprzez przebudowę lub wymianę na energooszczędne urządzenia i instalacje technologiczne, energetyczne oraz oświetlenia, a także elementów (lub całych) ciągów transportowych mediów oraz ciągów transportowych linii produkcyjnych, 2. zastosowanie energooszczędnych technologii produkcji i użytkowania energii, 3. zastosowanie instalacji i urządzeń technicznych służących poprawie efektywności energetycznej, 4. głęboka i kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów i budynków w przedsiębiorstwach, 5. budowa i przebudowa instalacji OZE wykorzystywanych w przedsiębiorstwach, 6. zastosowanie technologii odzysku energii w przedsiębiorstwach, 7. wprowadzanie systemów zarządzania energią (o ile beneficjent nie posiada już takiego systemu dotyczącego zarządzania danym komponentem gospodarki energetycznej przedsiębiorstwa i o ile jest to uzasadnione ekonomicznie), jako integralna część projektów, o których wyżej mowa. <p>Do ostatecznego wsparcia kwalifikują się projekty, które – zgodnie z przeprowadzonym audytem energetycznym – zwiększają efektywność energetyczną o co najmniej 25%.</p> <p>Dopuszcza się łączenie proponowanego instrumentu z dotacją na przeprowadzenie audytu energetycznego, wykorzystując tzw. wsparcie w ramach jednej operacji zgodnie z art. 37 ust. 7 Rozporządzenia (UE) nr 1303/2013. Za wybór audytora energetycznego w ramach procedury konkurencyjnej odpowiada Pośrednik Finansowy. Audyt (który może mieć formę dwuetapową i rozpoczynać się od wstępnego audytu, warunkującego realizację właściwego audytu) poprzedza decyzję o udzieleniu pożyczki. Koszty przeprowadzenia audytu ponosi Pośrednik Finansowy. Brak wykazania minimalnego efektu ekologicznego oznacza brak uzyskania pożyczki przez Ostatecznego Odbiorcę. Menedżer FF/Pośrednik Finansowy powinien zaproponować rozwiązanie systemowe w tym obszarze, a szczegóły omawianego rozwiązania zostaną określone w umowie zawartej z Pośrednikiem Finansowym.</p>
<p>Kwalifikowalność</p>	<p>- mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa</p>

Ostatecznych Odbiorców	- duże przedsiębiorstwa, w których większość udziałów lub akcji posiada władza regionalna, działające w obszarach wskazanych jako inteligentne specjalizacje regionu oraz pod warunkiem lokalizacji inwestycji na obszarze objętym ochroną uzdrowiskową lub ochroną z tytułu ustawy o ochronie przyrody (dotyczy obszarów Natura 2000 i parków krajobrazowych).
Pośrednicy Finansowi	M.in. fundusze pożyczkowe, banki
Podstawowe parametry	Szacunkowa liczba Ostatecznych Odbiorców: 80-100 Wartość pożyczki: do 5 mln PLN Okres budowy portfela: do 5 lat Okres zapadalności: do 15 lat Limit strat: do 15% Oczekiwany wkład własny: 15 % Szacunkowa dźwignia: 1.1-1.2 Okres karencji: do 2 lat dla spłat kapitału
Oprocentowanie	Co do zasady na poziomie poniżej stopy rynkowej, tj. na poziomie poniżej odpowiedniej stopy referencyjnej wyznaczonej zgodnie z komunikatem KE dotyczącym wyznaczania stóp referencyjnych i dyskontowych. Aby zachęcić potencjalnych Ostatecznych Odbiorców do realizacji projektów wyróżniających się największym efektem ekologicznym, dopuszcza się wprowadzenie preferencyjnego oprocentowania w zależności od uzyskanego efektu ekologicznego ⁵ (z zastrzeżeniem dla każdej inwestycji spełniającej określone w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO 2014-2020 warunki brzegowe tj. oszczędność energii co najmniej 25%), z ewentualnym zwiększeniem preferencji dla inwestycji, które przewidują zwiększenie efektywności energetycznej o ponad 60%. Możliwie niskie wymogi dotyczące zabezpieczeń.
Podział ryzyka i wynagrodzenia kapitału	Podział ryzyka proporcjonalny do udziału w pożyczce. Ponadto przewiduje się zastosowanie mechanizmu wynagrodzenia kapitału, w którym oprocentowanie: - części pożyczki finansowanej ze środków RPO WK-P będą obniżone, - części pożyczki finansowanej ze środków Menedżera FF/Pośrednika Finansowego będą utrzymane na poziomie rynkowym.
Profil ryzyka	Profil ryzyka Ostatecznych Odbiorców zostanie oceniony niezależnie przez wybranych Pośredników Finansowych.

⁵ Przez efekt ekologiczny należy rozumieć obniżenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, porównując stan przed i po rozpoczęciu inwestycji. Efekt ekologiczny ocenia się w szczególności w odniesieniu do emisji CO₂, których udało się uniknąć.

	<p>Wykonując swoje obowiązki, wybrani Pośrednicy Finansowi mają obowiązek działać jako rzetelne podmioty gospodarcze stosujące co najmniej zasady staranności zawodowej, których można oczekiwać od profesjonalnych podmiotów posiadających doświadczenie w zakresie wdrażania instrumentów finansowych, a także stosujące własne wewnętrzne procedury i najlepsze praktyki bankowe. W szczególności Pośrednicy Finansowi mają obowiązek podejmować wszelkie uzasadnione starania w celu oceny wiarygodności kredytowej Ostatecznych Odbiorców zgodnie z ich wewnętrznymi procedurami i/lub praktyką rynkową, także na podstawie szczególnych kategorii Ostatecznych Odbiorców, typu projektu oraz produktu finansowego, które mają być finansowane i czasowo stosowane. Będą oni zobowiązani do wdrożenia uzasadnionych procedur odzyskiwania należności i umarzania należnych kwot wyłącznie w przypadku, gdy ich odzyskanie nie może być oczekiwane w uzasadniony sposób.</p>
<p>Pomoc publiczna</p>	<p>Na poziomie Ostatecznego Odbiorcy dopuszcza się możliwość udzielania produktów finansowych na warunkach korzystniejszych niż rynkowe. W takiej sytuacji produkt finansowy będzie udzielany jako pomoc <i>de minimis</i> lub jako pomoc publiczna oparta na programach pomocowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1363); - Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1420). <p>W przypadku finansowania kosztów audytu energetycznego pomoc publiczna będzie udzielana na podstawie jednego z ww. programów pomocowych (jak również w oparciu o art. 49 Rozporządzenia (UE) nr 651/2014).</p>
<p>Inne uwagi</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedsięwzięcia realizowane będą na podstawie przeprowadzonego audytu energetycznego. 2. Preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną o więcej niż 60%. 3. Wszystkie projekty uzyskujące wsparcie będą musiały wykazać efektywność kosztową⁶. 4. Wszystkie projekty uzyskujące wsparcie będą musiały wykazać wyraźny pozytywny wpływ na środowisko, przedstawiony w formie oszczędności energii, obniżonej

⁶ Przez efektywność kosztową należy rozumieć najlepszy stosunek środków publicznych/unijnych do osiągniętego efektu energetycznego (z uwzględnieniem wzrostu (w %) uzyskanej wydajności energetycznej).

	emisji CO ₂ . 5. Duże przedsiębiorstwa – projekty do 2 mln EUR kosztów całkowitych.
--	---

**Działanie 3.3. Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym w OP 3
EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA W REGIONIE**

Efektywność energetyczna budynków	
Opis produktu	<p>Produkt finansowy ma na celu finansowanie kompleksowej modernizacji energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Finansowanie obejmuje inwestycje prowadzące w szczególności do ocieplenia obiektu, wymiany pokrycia dachu, okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne. Wsparcie może być również przeznaczone na przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji oraz zastosowanie systemów zarządzania budynkiem. Możliwa będzie także realizacja mikrokogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne, jak również budowa i przebudowa instalacji OZE w modernizowanych energetycznie budynkach. Finansowanie może także dotyczyć instalacji systemów chłodzących, w tym również z OZE.</p> <p>Warunkiem udzielenia wsparcia jest uzyskanie takiego wyniku audytu energetycznego, który potwierdzi zakres projektu oraz potencjalną oszczędność energii. Do ostatecznego wsparcia kwalifikują się projekty, które, zgodnie z przeprowadzonym audytem energetycznym, zwiększają efektywność energetyczną o co najmniej 25%.</p> <p>Dopuszcza się łączenie proponowanego instrumentu z dotacją na przeprowadzenie audytu energetycznego, wykorzystując tzw. wsparcie w ramach jednej operacji zgodnie z art. 37 ust. 7 Rozporządzenia (UE) nr 1303/2013. Za wybór audytora energetycznego w ramach procedury konkurencyjnej odpowiada Pośrednik Finansowy. Audyt (który może mieć formę dwuetapową i rozpoczynać się od wstępnego audytu, warunkującego realizację właściwego audytu) poprzedza decyzję o udzieleniu pożyczki. Koszty przeprowadzenia audytu ponosi Pośrednik Finansowy. Brak wykazania minimalnego efektu ekologicznego oznacza brak uzyskania pożyczki przez Ostatecznego Odbiorcę. Menedżer FF/Pośrednik Finansowy powinien zaproponować rozwiązanie systemowe w tym obszarze, a szczegóły omawianego rozwiązania zostaną określone w umowie zawartej z Pośrednikiem Finansowym.</p>
Kwalifikowalność Ostatecznych Odbiorców	<ul style="list-style-type: none"> - spółdzielnie mieszkaniowe oraz wspólnoty mieszkaniowe (z wyłączeniem podmiotów, które będą kwalifikowały się do otrzymania wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko)

	- inni właściciele/zarządcy wielorodzinnych budynków mieszkaniowych, w szczególności:
Pośrednicy Finansowi	M.in. fundusze pożyczkowe, banki
Podstawowe parametry	<p>Szacunkowa liczba Ostatecznych Odbiorców: 20-30</p> <p>Wartość pożyczki: do 10 mln PLN</p> <p>Okres budowy portfela: do 3 lat</p> <p>Okres zapadalności: do 15 lat</p> <p>Limit strat: 10 %</p> <p>Oczekiwany wkład własny: 15 %</p> <p>Szacunkowa dźwignia: 1.1-1.2</p> <p>Okres karencji: do 2 lat dla spłat kapitału</p>
Oprocentowanie	<p>Co do zasady na poziomie poniżej stopy rynkowej, tj. na poziomie poniżej odpowiedniej stopy referencyjnej wyznaczonej zgodnie z komunikatem KE dotyczącym wyznaczania stóp referencyjnych i dyskontowych.</p> <p>Aby zachęcić potencjalnych Ostatecznych Odbiorców do realizacji projektów wyróżniających się największym efektem ekologicznym⁷, dopuszcza się wprowadzenie preferencyjnego oprocentowania w zależności od uzyskanego efektu ekologicznego (z zastrzeżeniem dla każdej inwestycji spełniającej określone w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO warunki brzegowe tj. oszczędność energii co najmniej 25%), z ewentualnym zwiększeniem preferencji dla inwestycji, które przewidują zwiększenie efektywności energetycznej o ponad 60%.</p> <p>Możliwie niskie wymogi dotyczące zabezpieczeń.</p>
Podział ryzyka i wynagrodzenia kapitału	<p>Podział ryzyka proporcjonalny do udziału w pożyczce.</p> <p>Ponadto przewiduje się zastosowanie mechanizmu wynagrodzenia kapitału, w którym oprocentowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - części pożyczki finansowanej ze środków RPO WK-P będą obniżone, - części pożyczki finansowanej ze środków Menedżera FF/Pośrednika Finansowego będą utrzymane na poziomie rynkowym.
Profil ryzyka	<p>Profil ryzyka Ostatecznych Odbiorców zostanie oceniony niezależnie przez wybranych Pośredników Finansowych. Wykonując swoje obowiązki, wybrani Pośrednicy Finansowi mają obowiązek działać jako rzetelne podmioty gospodarcze stosujące co najmniej zasady staranności zawodowej, których można oczekiwać od profesjonalnych podmiotów posiadających doświadczenie w zakresie wdrażania instrumentów finansowych, a także stosujące własne</p>

⁷ Według definicji w przypisie nr 5.

	<p>wewnętrzne procedury i najlepsze praktyki bankowe. W szczególności Pośrednicy Finansowi mają obowiązek podejmować wszelkie uzasadnione starania w celu oceny wiarygodności kredytowej Ostatecznych Odbiorców zgodnie z ich wewnętrznymi procedurami i/lub praktyką rynkową, także na podstawie szczególnych kategorii Ostatecznych Odbiorców, typu projektu oraz produktu finansowego, które mają być finansowane i czasowo stosowane. Będą oni zobowiązani do wdrożenia uzasadnionych procedur odzyskiwania należności i umarzania należnych kwot wyłącznie w przypadku, gdy ich odzyskanie nie może być oczekiwane w uzasadniony sposób.</p>
<p>Pomoc publiczna</p>	<p>Na poziomie Ostatecznego Odbiorcy dopuszcza się możliwość udzielania produktów finansowych na warunkach korzystniejszych niż rynkowe. W takiej sytuacji produkt finansowy będzie udzielany jako pomoc <i>de minimis</i> lub jako pomoc publiczna oparta na programach pomocowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1363). <p>W przypadku wsparcia w postaci audytu energetycznego pomoc publiczna będzie udzielana na podstawie jednego z ww. programów pomocowych (jak również w oparciu o art. 49 Rozporządzenia (UE) nr 651/2014).</p> <p>W przypadku realizacji w projekcie instalacji OZE pomoc publiczna będzie udzielana w granicach wyznaczonych przez art. 39 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. poz. 478 ze zm.) (ograniczenie kumulowania pomocy inwestycyjnej i operacyjnej).</p>
<p>Inne uwagi</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwestycje muszą wynikać z planu gospodarki niskoemisyjnej. 2. Identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku dokonywana będzie na podstawie audytu energetycznego zawierającego również analizę efektu ekologicznego przedsięwzięcia. Minimalny zakres audytu powinien obejmować działania realizowane w ramach projektu. 3. Preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną o więcej niż 60%. Projekty zwiększające efektywność energetyczną o mniej niż 25% nie będą kwalifikowały się do wsparcia. 4. W odniesieniu do projektów uwzględniających ocieplenie ścian i inne uszczelnianie budynków, niezbędne będzie wykonanie ekspertyz ornitologicznych (środki własne Ostatecznego Odbiorcy). 5. Wszystkie projekty uzyskujące wsparcie będą musiały

	<p>wykazać efektywność kosztową⁸.</p> <p>6. Indywidualne źródła ciepła:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie będzie współfinansowane wprowadzanie pieców węglowych, - wsparte projekty muszą skutkować redukcją emisji CO₂ o co najmniej 30% w odniesieniu do istniejących instalacji, - wymiana źródła ciepła będzie niekwalifikowalna, jeżeli budynek jest podłączony do sieci ciepłowniczej/chłodniczej lub możliwe i racjonalne pod względem ekonomicznym jest jego podłączenie do ww. sieci, - wymiana źródła ciepła możliwa jest wyłącznie, gdy przeprowadzana jest jednocześnie z pozostałymi pracami z zakresu kompleksowej modernizacji energetycznej. <p>Warunkiem uzyskania wsparcia będzie konieczność zastosowania indywidualnych liczników ciepła, ciepłej wody oraz chłodu, o ile wynika to z przeprowadzonego audytu energetycznego. Montaż liczników nie jest obligatoryjny w przypadku, gdy nie jest to technicznie i ekonomicznie uzasadnione lub gdy budynek będący przedmiotem kompleksowej modernizacji energetycznej został uprzednio wyposażony w ww. urządzenia.</p>
--	---

3.2. Wskaźniki dla Instrumentów Finansowych

Pożyczka na OZE

L.p.	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika do osiągnięcia na koniec 2018 r.	Wartość wskaźnika do osiągnięcia na koniec 2023 r.
1.	Rezultat bezpośredni	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO ₂ /rok	-	2 386
2.	Produkt	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	MW	0,31	1,35

⁸ Przez efektywność kosztową należy rozumieć oszczędność kosztów 1kWh/m² w skali roku. Wartość niniejszego wskaźnika należy obliczać w następujący sposób: całkowita wartość projektu / liczba kWh/m² zaoszczędzonych w skali roku w wyniku realizacji inwestycji, obliczona dla okresu 12 miesięcy po zakończeniu realizacji projektu.

3.	Produkt	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	3	11
----	---------	--	------	---	----

Efektywność energetyczna w MŚP

L.p.	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika do osiągnięcia na koniec 2018 r.	Wartość wskaźnika do osiągnięcia na koniec 2023 r.
1.	Rezultat bezpośredni	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO ₂ /rok	-	32 890,90
2.	Produkt	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	16	80

Efektywność energetyczna w budynkach

L.p.	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika do osiągnięcia na koniec 2018 r.	Wartość wskaźnika do osiągnięcia na koniec 2023 r.
1.	Rezultat bezpośredni	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO ₂ /rok	-	16 941
2.	Produkt	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	17	86
3.	Produkt	Liczba gospodarstw domowych wykazujących poprawę klasy zużycia energii	szt.	-	1 362

Ważne: Dla wskaźnika *Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie* należy przyjąć, że każde wsparte przedsiębiorstwo powinno być liczone tylko jeden raz, nawet w sytuacji, kiedy zostanie objęte wsparciem więcej niż jednego instrumentu (względnie więcej niż jeden raz w ramach tego samego instrumentu).

4. Aktualizacja Strategii Inwestycyjnej z Planem Biznesowym. Obszar 2

Strategia Inwestycyjna z Planem Biznesowym może podlegać aktualizacji na wniosek EBI i po zatwierdzeniu przez Radę Inwestycyjną, przez co należy rozumieć, że każda taka aktualizacja wymaga zatwierdzenia przez Instytucję Zarządzającą RPO WK-P. Uzasadnienie

wprowadzenia zmian do Strategii Inwestycyjnej może w szczególności odwoływać się do wniosków i rekomendacji płynących z analiz sprawozdań finansowych oraz sprawozdań rzeczowych z postępu wdrażanych Instrumentów Finansowych.

Aktualizacja Strategii Inwestycyjnej z Planem Biznesowym może w szczególności zostać dokonana w następujących sytuacjach:

- ✚ odbiegający od założeń popyt na poszczególne produkty/instrumenty finansowe, mogący prowadzić do zmiany alokacji na dany instrument i uruchomienia nowych instrumentów (które wcześniej nie były przewidziane),
- ✚ problemy z wyłonieniem Pośrednika Finansowego lub też niesatysfakcjonująca sprawność ich działania,
- ✚ niższa od założonej jakość portfela (związana np. ze zbyt optymistycznie przyjętym poziomem ryzyka w zakresie danego instrumentu),
- ✚ znaczące zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego i Polski,
- ✚ znaczące zmiany w regulacjach prawnych (unijnych i krajowych), w tym dokumenty robocze (np. wytyczne), wydane przez KE,
- ✚ identyfikacja obszarów nieuzasadnionej konkurencji między Instrumentami Finansowymi oferowanymi przez RPO WK-P, a innymi instrumentami wsparcia oferowanymi ze środków publicznych (o charakterze zarówno dotacyjnym, jak i zwrotnym) lub prywatnych,
- ✚ zmiana postanowień RPO WK-P i pozostałych dokumentów programowych,
- ✚ konieczność uwzględnienia ustaleń i rekomendacji pokontrolnych.

5. Harmonogram realizacji projektu w Obszarze 2

Strony przyjmują następujący indykatywny Harmonogram Funduszu Funduszy:

Indykatywny Harmonogram Realizacji Projektu dla Działania 3.1 RPO WK-P 2014-2020

Termin Działanie	2017			2018				2019				2020				2021				2022				2023			
	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Rozpoczęcie procedury naboru Pośrednika Finansowego/ogłoszenie			X																								
Wniosek o Płatność		X					X				X				X												
Postęp w certyfikacji (% alokacji według Umowy)	25%			50%				75%				100%															
Zapewniony Wkład Krajowy (mln PLN)	1,19 PLN			1,19 PLN				1,20 PLN				1,20 PLN															
Wskaźniki (dla których określono wartość docelową do końca 2023 r.): - redukcja emisji gazów cieplarnianych (tony równoważnika CO2/rok) - dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (MW) - liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE (szt.)				0,31																2 386							
				3																11							
Alokacja ogółem (mln PLN), w tym:	6,77 PLN			6,77 PLN				6,77 PLN				6,77 PLN															

Środki przeznaczone na Produkty finansowe (mln PLN)		4,06 PLN	7,45 PLN	5,75 PLN	2,64 PLN	2,64 PLN	2,64 PLN
Wynagrodzenie Menedżera FF (mln PLN)	0,14 PLN	0,25 PLN	0,23 PLN	0,26 PLN	0,32 PLN	0,35 PLN	0,35 PLN

Indykatywny Harmonogram Realizacji Projektu dla Działania 3.2 RPO WK-P 2014-2020

Termin Działanie	2017			2018				2019				2020				2021				2022				2023			
	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Rozpoczęcie procedury naboru Pośrednika Finansowego/ogłoszenie			X																								
Wniosek o Płatność		X																									
Postęp w certyfikacji (% alokacji według Umowy)	25%			50%				75%				100%															
Zapewniony Wkład Krajowy (mln PLN)	7,07 PLN			7,07 PLN				7,08 PLN				7,08 PLN															
Wskaźniki (dla których określono wartość docelową do końca 2023 r.): - redukcja emisji gazów cieplarnianych (tony równoważnika CO ₂ /rok) - liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (szt.)				16																32 890,90 80							
Alokacja ogółem (mln PLN), w tym:	40,09 PLN			40,09 PLN				40,09 PLN				40,08 PLN															
Środki przeznaczone na Produkty finansowe (mln PLN)				24,05 PLN				44,1 PLN				34,07 PLN				15,64 PLN				15,64 PLN				15,63 PLN			
Wynagrodzenie Menedżera FF (mln PLN)	0,82 PLN			1,47 PLN				1,35 PLN				1,53 PLN				1,92 PLN				2,07 PLN				2,06 PLN			

Indykatywny Harmonogram Realizacji Projektu dla Działania 3.3 RPO WK-P 2014-2020

Termin Działanie	2017			2018				2019				2020				2021				2022				2023			
	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Rozpoczęcie procedury naboru Pośrednika Finansowego/ogłoszenie			X																								
Wniosek o Płatność		X																									
Postęp w certyfikacji (% alokacji według Umowy)	25%			50%				75%				100%															
Zapewniony Wkład Krajowy (mln PLN)	2,78 PLN			2,78 PLN				2,78 PLN				2,78 PLN															
Wskaźniki (dla których określono wartość docelową do końca 2023 r.): - redukcja emisji gazów cieplarnianych (tony równoważnika CO2/rok) - liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.) - liczba gospodarstw domowych wykazujących poprawę klasy zużycia energii (szt.)				17																16 941 86 1 362							
Alokacja ogółem (mln PLN), w tym:	15,75 PLN			15,75 PLN				15,75 PLN				15,75 PLN															

Środki przeznaczone na Produkty finansowe (mln PLN)		9,45 PLN	17,33 PLN	13,39 PLN	6,14 PLN	6,14 PLN	6,16 PLN
Wynagrodzenie Menedżera FF (mln PLN)	0,32 PLN	0,58 PLN	0,53 PLN	0,6 PLN	0,76 PLN	0,81 PLN	0,81 PLN

6. Strategia wyjścia

W czasie obowiązywania Umowy o Finansowaniu EBI - jako Menedżer Funduszu Funduszy - może upoważnić Pośredników Finansowych do ponownego wykorzystania środków zwróconych do Instrumentu Finansowego na potrzeby dalszych inwestycji na rzecz Ostatecznych Odbiorców w obszarach objętych wsparciem, a także na pokrycie opłat za zarządzanie należnych Pośrednikom Finansowym do końca okresu kwalifikowalności, tj. do 31 grudnia 2023 lub do innej daty określonej w Umowie Operacyjnej. Środki wypłacone przez EBI jako Menedżera Funduszu Funduszy na rzecz Pośredników Finansowych, a także zwroty z inwestycji zostaną zwrócone do Funduszu Funduszy (pomniejszone o straty z uwzględnieniem odzyskanych kwot) najpóźniej w dacie określonej w Umowach Operacyjnych. W zależności od rodzaju udzielanych pożyczek, data ta może wykraczać poza okres kwalifikowalności, tj. 31 grudnia 2023 r. Procedury dotyczące zwrotu takich środków zostaną ujęte w stosownych postanowieniach Umów Operacyjnych.

Z zastrzeżeniem szczegółowych zapisów strategii wyjścia w odniesieniu do środków z FF, które zostaną określone przez Instytucję Zarządzającą i EBI na późniejszym etapie, na dzień zawarcia niniejszej Umowy o Finansowaniu przyjmuje się następujące scenariusze wyjścia:

Wykorzystanie środków zwróconych do EBI, jako Menedżera FF, na potrzeby wykorzystania w ramach IF zgodnie z Artykułem 45 Rozporządzenia (UE) nr 1303/2013.

Najpóźniej na sześć miesięcy przed zakończeniem okresu kwalifikowalności EBI i Instytucja Zarządzająca przeprowadzą ocenę w celu ustalenia czy sytuacja rynkowa uzasadnia dalsze zapotrzebowanie na inwestycje wspierane przy wykorzystaniu Instrumentu Finansowego. Na podstawie takiej oceny niniejsza Strategia Inwestycyjna z Biznesplanem, a także stosowne postanowienia Umowy o Finansowaniu, zostaną odpowiednio zmienione. Na tej podstawie EBI będzie mógł zawierać kolejne Umowy Operacyjne z Pośrednikami Finansowymi oraz ponosić stosowne wydatki (w tym m.in. Opłaty za Zarządzanie, a także opłaty za zarządzanie należne Pośrednikom Finansowym na mocy stosownych Umów Operacyjnych).

2) Zwrot dostępnych środków na rzecz Instytucji Zarządzającej lub innego wskazanego podmiotu.

Zwrot należnego salda rachunku FF (z potrąceniem należnych Opłat za Zarządzanie na rzecz EBI nastąpi najpóźniej na sześć miesięcy przez Ustaloną Datą Rozwiązania poprzez uznanie odpowiedniej kwoty na rachunku bankowym, o którym informacje Instytucja Zarządzająca przekaze EBI. Wszelkie ewentualne pozostałe zobowiązania wynikające z Umów Operacyjnych zostaną przeniesione na i przejęte przez Instytucję Zarządzającą lub podmiot wyraźnie wyznaczony do tego celu.